

ՄԱՀ ՓՐՈՖ. ԼԵՒՈՆ ԿԻՐԵՂԵԱՆԻ

ԱՍՈՐ սուգով կ'արձանագրենք հոս
մահը Փրոֆ. Լեոն Կիւրեղեանի, որ տեղի
ունեցած է Ազոլոյի իր ձեռակերտ ամա-
լանոցին մէջ, տարույս Սեպտեմբեր 2-ին:
Փրոֆ. Լեոն Կիւրեղեան թուականէս
շուրջ չորս տարի առաջ կաթուածի ա-
ռաջին հարուածը առած էր, սակայն
շնորհիւ իր ուժեղ կազմին, և իր կնոջ՝
Մարիամիկին, իր զաւկին՝ ճրտ. Յովհան-
նէսի և մանաւանդ իր նուրն՝ Տիկ. Տինայի
գուրգուրոտ խնամքներուն՝ յաջողած էր
դիմադրել: Սեպտեմբեր 2-ին կը հնչէր
վերջին ժամը, ու ան կը խուսէր իր սիրե-
լիներու ձեռքէն՝ մտնելով յաւիտենութեան
դռներէն ներս:

Փրոֆ. Լ. Կիւրեղեան բազմակողմանի
ճիւղերով օժտուած անձնաւորութիւն մը,
եղբորորդին Ռ. Խսիս Կիւրեղեան Գերպո-

Աբբահօր, ծնած էր Տրապիզոն, և աշակերտած Մուրատ-Ռափայէլեան վարժաւրանը 1883-ին և 1888-ին կ'աւարտէր յաջողութեամբ իր ընթացքը։ Լեւոն Կիւրեղեան՝ թէեւ սիրող մը ազգային զպրութեան, ստիպուած էր ընտրել գործնական ճիւղ մը, ու այսպէս կը մտնէր Հոռմի Արքայական Բարձրագոյն վարժարանը ճարտարապետութեան, զոր փայլուն նիշերով կ'աւարտէր 1896-ին, և յետոյ կը լրացնէր նաեւ հոն Ուսուցչապետութեան ընթացքը նոյն ճիւղին, արժանանալով այսպէս կրկին վկայականներու։ Իր ճարտարապետական գործունէութեան զլիսաւոր ասպարէզները կ'ըլլան Պոլիս և Վառնա, ուր թողած է հոյակապ պալատներ, պետական թատրոններ և տուններ։ Առաջին միջազգային պատերազմէն առաջ հաստատուած էր վերջնականապէս Իտալիա և մանաւանդ Ազոլոյի գեղանիստ բարձունքին վրայ, զոր կը սիրէր, և ուր կը շինէր Արարտ ամրանոցը, առանձնանալու համար կարծես աշխարհի ժխորէն, լաւագոյն կերպով նուիրուելու համար իր խոկուններուն և զրական ուսումնասիրութիւններուն։

Իր մէջ կար ստուգիւ բացի քաջ ճար-
 տարապետէն՝ նաեւ ուսումնասէր մը ազ-
 գային լեզուի ու պատմութեան և ընդհա-
 նուր՝ զրականութեանց։ Իմ տաղերս հա-
 տորին մէջ ունի ամփոփուած իր երիտա-
 սարդական օրերուն ոտանաւորները, աւելի
 ուշ գրած է Քերրոյ տմոյի մը նարիւշա-
 մեակը (Պոլիս, 1912), Վիրգիլեան երկնա-
 զարմեակը (Վենետիկ - Ս. Ղազար, 1931),
 Կարս և Արտաշան (Վենետիկ - Ս. Ղազար,
 1949), գործ իր ծերութեան տարիներուն։
 Բացի ասոնցմէ թողած է բազմաթիւ կի-
 սաւարտ ու նաեւ լրացած աշխատութիւն-
 ներ, ինչպէս Խալիլոյ մէջ գտնուած Բիւ-
 զանդական Տաճարներու յատագծերու
 ուսումնասիրութիւն մը, որոնց բազմաթիւ
 նախանիւթեր հաւաքած էր իր ճամբորդու-
 թիւններու ընթացքին, Հայ Եպիսկոպոս-

Կերու Տապանաքարերը՝ զոր գտած է
 Հոոմ և Խալիլի ուրիշ քաղաքներու մէջ:

Կը սիրէր հետեւիլ քաղաքական անցու-
ղարձներուն: Երկրորդ միջազգային պատե-
րազմին, հիմնուած, ձայնասփիւռի հաղոր-
դած տեղեկութեանց վրայ, զրի առած է
քաղաքական, ընկերային հարցերու շուրջ
իւր տեսութիւնները, որոնք բնական է կը
մնան անտիպ: Մինչդեռ առաջին միջազ-
գային պատերազմին՝ երբ տակաւին երի-
տասարդ էր, կենդանի ու աշխոյժ Ֆրան-
սերէնով մը գրած է « Le Responsable »
(Paris, 1919) մենագրութիւնը, ուր առա-
կաւոր ձեւով կը վերլուծէ մարդկութեան
հոգեբանութիւնը, և կը ձգտէ պատերազ-
մին պատճառ հանդիսացող և նոյն պա-
տերազմին զոհերը եզոյ ազգերու փոխա-
դարձ յարաբերութիւնները, գրուած շատ
սրամիտ կերպով:

Մխիթարեան Մարաբանութիւնը յայտա-
նեկով իր խորին ցաւակցութիւնները կնոջը՝
Տիկին Մարիամիկին, զաւկին՝ Ճարտա-
րագէտ Պր. Յովհաննէսին և նուրին՝ Տիկին
Տինային, կը հայցէ Աստուծոյ հոգեկան
սփոփում իրենց ծանր ցաւին, և միան-
գամայն երկնային օրհնութիւն բովանդակ
ընտանիքին և անմեղուկ թռռներուն վրայ:

to Uf •

ԱԵՏԱՐԱՆԻ ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏԻՍՐ ՊՕԴՈՍ ԻՍՊԵՆՏԱՆ ԴԵԿՏ. 1խն այցելելով
Ս. Ղազար, և հոն թաղուած իր սիրելի-
ներու դամբանին վրայ աղօթելէ վերջ, Միաբա-
նութեանս թանգարանին իր անունով կոչուած
բաժինը ճոխացնելով՝ նուիրեց երկու ձեռագիր
մանրանկար Աւետարաններ, և արուեստական
գեղեցիկ դանակ մը ճոխ ու զարդարուն պա-
տեանով, հաւանօրէն 17րդ դարու ձեռագործ:

Գանահին մէկ կողմը զրուած է « Աստուծոյ ծառայ Աբրահամ Խուլիճան, և միջանկեալ ոսկէփետուր երկու ազաւնիներ ուր արծաթեայ բաժակէ մը կ'ըմպին. իսկ միւս կողմը՝ երկու

գազաճաններ խոյ մը կը հետապնդեն . երկու կողմերն ալ պճնուած են ծաղիկներով ու տերեւներով : Նոյնպէս երախակալին մէկ երեսը քանդակուած է տերեւազարդերով ու ծաղիկներով , մինչ միւս երեսը՝ վերը , մէկը թմբուկով կը խաղցնէ արջ մը՝ շուրջը թոժիւններով . իսկ վարը՝ Ս . Գեորգ հեծեալ՝ կը մխէ նիզակը վեշապին բերան . աւելի ստորեւ՝ նուագածու մը ծնրադիր և առջեւը մատուռակ մը բաժակ ձեռքը . երկու ծայրերն ալ կը վերջանան զանազան կենդանիներու կերպարաններով : Թէ՛ դանակին վրայ և թէ՛ երախակալին ծայրը կան մէկ մէկ կարմրեաւագ փոքր քարեր :

Աւետարաններէն առաջինը թիւ 1987, ունի
թուշր 277. - Մեծոքիւն 15 × 11.5. - Գրու-
րիւն երկսին, իւրաքանչիւրը 9.5 × 3. - Տողք
23. - Թերթը 22, իւրաքանչիւրը 12 թուղթ,
Ա-ԻԲ. (միայն Ա. ունի 22 թուղթ). - Նիւթ՝
մագաղաթ բարակ փայլուն՝ - Կազմ փայտեայ
կաշեպատ ուղղանկիրն գիծերով զարդարուած. -
Մագաղաթեայ պահպանակ առջեւը և ետեւը
լատիներէն աւետարանի մէկ մէկ թուղթ գծա-
կան գրով, առաջինը կազմին պատճառաւ ծա-
կոտած և կազմէն անջատուած. իսկ վերջինը
տեղ տեղ ցեցէ կերուած. - Հանգամանք լաւ,
միայն երկու առաջին թուղթերը և 24-41 թուղ-
թերուն վերի եզրերը մկներէ կրծուած են. - Գիր
բոլորգիր կանոնաւոր. - Զարդագիրք բազմա-
գոյն թռչնազիր՝ ոսկի ենթակայի վրայ. - ամէն
զլուխի սկզբնաւորութեան և ստէպ, և ամէն էջի
վրայ շատ մը համարներ ոսկետառով կը սկսին.
- Խորագիրք աւետարաններու սկիզբը զարդա-
գրերով, զլսագրերով, լուսանցքի ներքեւ ընդ-
հանրապէս ամէն էջ նշանակուած են աւետա-
րաններու համաբարբառ տեղերու տախտակնե-
րը. - Խորանք կարմիր, կապոյտ, կանաչ և
սոկեգոյն, յաջող ըստ բաւականի. երկու առա-
ջիններու մէջտեղը վերով բոլորակի մէջ նկար
(Եւսեբ և Կարպ.) երկուստեք ծառերով. իսկ
յետոյ համեմատական աղիւսակներ՝ նկարէն
խորաններով, սիւններով և լուսանցազարդերով,
թռչուններ, գոյգ աքլորներ, առիւծներ, հուսկ
թագակիր երկու կապիկներ. - Լռասնցազարդք
բազմաթիւ, երբեմն աւետարանի դրուագներուն
համաձայն պատկերներով անձերու, դիւահար-
ներու եւն. - Նկարք բազմագոյն և յաջող.
Թղթ14բ Մատթէոս նստած և հրէշտակը ոտքի
վրայ ներկայացնելով աւետարանը, երկու աշ-